

טיוטת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל)(תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025 – אישור החלטת ועדת השרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, לאחר את החלטת ועדת השרים לענייני חקיקה מס' חק/2030 מיום 30 ביוני 2025 שעניינה אישור טיוטת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה) (תיקון מס' 5), התשפ"ה-2024, המצ"ב.

דברי הסבר

רקע כללי

חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002 (להלן – החוק העיקרי), מסדיר, בין השאר, את הסמכויות החוקיות להחזקה במשמורת של לוחם בלתי חוקי (להלן – לב"ח) וקובע את בעלי התפקידים המוסמכים לכך ואת תקופות הכליאה המקסימליות טרם הבאת לב"ח לביקורת שיפוטית בבית משפט, וכן התקופות המקסימליות להחזקת לב"ח ללא צו קבוע ומניעת מפגש עם עורך דין. החוק כולל הוראות שונות שחלות על כליאת לב"חים בעת שגרה, ולצד זאת הוראות מיוחדות שחלות במצבי לחימה.

בעקבות מלחמת "חרבות ברזל" שבמהלכה עצרו כוחות הביטחון עצורים רבים שיש יסוד סביר להניח שעונים להגדרת לב"ח, תוקן החוק ונקבעה בו הוראת שעה. הוראת השעה כוללת שינוי של הסמכויות והארכה של המועדים המרביים הקבועים בחוק לעניין הוצאת צו הכליאה הקבוע, קיום ביקורת שיפוטית ותקופת מניעת המפגש עם עורך דין – וזאת בכפוף להכרזת ממשלה באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שהמלחמה או הפעולות הצבאיות המשמעותיות עליהן הוחלט לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה מצריכות תחולה של ההוראות המיוחדות הקבועות.

עוד קבועים בהוראת השעה הסדרים הנוגעים למוסד "המבקר הרשמי" ולעניין קיום הדיונים בדרך של היוועדות חזותית.

מטרת הצעת החוק היא להאריך את הוראת השעה שבחוק עד ליום 31 בדצמבר 2025, על רקע המשך והרחבת פעילות צה"ל ברצועת עזה, כמות הלב"ח הכלואים בישראל לפי החוק והצרכים המבצעיים השונים.

בהתאם, מוצע להאריך את ההסדרים הקבועים כיום בחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשפ"ד-2023, ללא ביצוע שינויים במועדים ובמדרג הסמכויות שנקבעו בסעיף 10א לחוק הנוגעים למשך הוראת הכליאה הזמנית, מועד הביקורת השיפוטית ותקופת מניעת המפגש עם עורך דין, למעט שינוי באופן מניין ימי מניעת המפגש שבסמכות בית המשפט לקבוע, כמפורט להלן. יובהר, כי ככל שיחול שינוי בנסיבות, תיעשה בחינה מחדש של המועדים האמורים בשים לב לנסיבות המבצעיות העדכניות ולנתונים העדכניים ביחס למספר הכלואים והצרכים המבצעיים.

כמו כן, בשל צרכים מבצעיים שעלו מהשטח בתקופת מלחמת "חרבות ברזל", מוצע לערוך שינוי מסוים באופן מניין ימי מניעת המפגש שבסמכות בית המשפט במסגרת השינויים שמוחלים מכוח סעיף 10א לחוק. מוצע לקבוע כי שופט בית המשפט המחוזי יהיה רשאי להורות שכלוא לא ייפגש עם עורך דין, או להאריך את התקופה שבה הוא היה מנוע מלהיפגש עם עורך דין בהחלטת ממונה, לתקופות של עד 30 ימים בסך הכל. זאת, במקום ההסדר שקיים היום, שמסמך את בית המשפט להורות על מניעת המפגש או להאריכה, כך שסך כל תקופות הדחיה של פגישת כלוא עם עורך דין (לרבות תקופת מניעת מפגש עליה הורה ממונה, של עד 45 ימים מיום הכליאה) לא יעלו על 75 ימים **מיום הכליאה**, באופן מצטבר (בהתאם לנוסח הוראת השעה הנוכחית). היום ממונה רשאי להאריך את מניעת המפגש עד לתקופה של 45 ימים מיום הכליאה, כך שבפועל גם היום בית המשפט מוסמך

להורות או להאריך את המניעה לתקופה של 30 יום לכל היותר, בנוסף ל-45 ימים עליהם יכול להורות ממונה. מטרת התיקון היא לאפשר לבית המשפט להורות על מניעת מפגש גם במועד מאוחר יותר – ולא דווקא בתוך 75 יום מיום הכליאה – אך עדיין בגבולות 30 הימים שקבועים היום, וזאת כאמור בשל צרכים מבצעיים שעלו מהשטח.

עוד מוצע כי ביום התחילה של תיקון זה, יראו כאילו הוארך תוקפה של ההכרזה לפי סעיף 10א לחוק, עד ליום ט' בחשוון התשפ"ו (31 באוקטובר 2025), ויראו את ההכרזה האמורה כאילו ניתנה לפי סעיף 10א לחוק.

נוכח העובדה שהוראת השעה הנוכחית צפויה לפקוע בסוף חודש יולי 2025, וכן בשל הסיום הצפוי של מושב הקיץ של הכנסת, קיימת דחיפות באישור הצעת החוק על ידי הממשלה.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

לא רלוונטי.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעת משפטית מצורפת.

סיווגים

סיווג ראשי: 06 פורמאלי.

סיווג משני: 07 חקיקה ממשלתית.

תחום פעולה עיקרי: 01 חוץ וביטחון.

מגיש: שר הביטחון

ה' בתמוז התשפ"ה
01 ביולי 2025

מדינת ישראל
משרד הביטחון
בלמ"ס

היועץ המשפטי למערכת הביטחון

תאריך: ד' בתמוז תשפ"ה
30 ביוני 2025

הנדון: חוות דעת משפטית נלווית להצעה להחלטת ממשלה: אישור טיוטת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025

נושא ההחלטה:

אישור טיוטת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002 (להלן – החוק העיקרי), מסדיר, בין השאר, את הסמכויות החוקיות להחזקה במשמורת של לוחם בלתי חוקי (להלן – לב"ח) וקובע את בעלי התפקידים המוסמכים לכך ואת תקופות הכליאה המקסימליות טרם הבאת לב"ח לביקורת שיפוטית בבית משפט, וכן התקופות המקסימליות להחזקת לב"ח ללא צו קבוע ומניעת מפגש עם עורך דין. החוק כולל הוראות שונות שחלות על כליאת לב"חים בעת שגרה, ולצד זאת הוראות מיוחדות שחלות במצבי לחימה.

בעקבות מלחמת "חרבות ברזל" שבמהלכה עצרו כוחות הביטחון עצורים רבים שיש יסוד סביר להניח שעונים להגדרת לב"ח, תוקן החוק ונקבעה בו הוראת שעה. הוראת השעה כוללת שינוי של הסמכויות והארכה של המועדים המרביים הקבועים בחוק לעניין הוצאת צו הכליאה הקבוע, קיום ביקורת שיפוטית ותקופת מניעת המפגש עם עורך דין – וזאת בכפוף להכרזת ממשלה באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שהמלחמה או הפעולות הצבאיות המשמעותיות עליהן הוחלט לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה מצריכות תחולה של ההוראות המיוחדות הקבועות. עוד קבועים בהוראת השעה כן הסדרים הנוגעים למוסד "המבקר הרשמי" ולעניין קיום הדיונים בדרך של היוועדות חזותית.

מטרת הצעת החוק היא להאריך את הוראת השעה שבחוק עד ליום 31 בדצמבר 2025, על רקע המשך

והרחבת פעילות צה"ל ברצועת עזה, כמות הלב"ח הכלואים בישראל לפי החוק והצרכים המבצעיים.

בהתאם, מוצע להאריך את ההסדרים הקבועים כיום בחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשפ"ד-2023, ללא ביצוע שינויים במועדים ובמדרג הסמכויות שנקבעו בסעיף 10א לחוק הנוגעים למשך הוראת הכליאה הזמנית, מועד הביקורת השיפוטית ותקופת מניעת המפגש עם עורך דין, למעט שינוי באופן מניין ימי מניעת המפגש שבסמכות בית המשפט לקבוע, כמפורט להלן. יובהר, כי ככל שיחול שינוי בנסיבות, תיעשה בחינה מחדש של המועדים האמורים בשים לב לנסיבות המבצעיות העדכניות ולנתונים העדכניים ביחס למספר הכלואים והצרכים המבצעיים.

כמו כן, בשל צרכים מבצעיים שעלו מהשטח בתקופת מלחמת "חרבות ברזל", מוצע לערוך שינוי מסוים באופן מניין ימי מניעת המפגש שבסמכות בית המשפט במסגרת השינויים שמוחלים מכוח סעיף 10א לחוק. מוצע לקבוע כי שופט בית המשפט המחוזי יהיה רשאי להורות שכלוא לא ייפגש עם עורך דין, או להאריך את התקופה שבה הוא היה מנוע מלהיפגש עם עורך דין בהחלטת ממונה, לתקופות של עד 30 ימים סך הכל. זאת, במקום ההסדר שקיים היום, שמסמך את בית המשפט להורות על מניעת המפגש או להאריכה, כך שסך כל תקופות הדחיה של פגישת כלוא עם עורך דין (לרבות תקופת מניעת מפגש עליה הורה ממונה, של עד 45 ימים מיום הכליאה) לא יעלו על 75 ימים **מיום הכליאה**, באופן מצטבר (בהתאם לנוסח הוראת השעה הנוכחית). היום ממונה רשאי להאריך את מניעת המפגש עד לתקופה של 45 ימים מיום הכליאה, כך שבפועל גם היום בית המשפט מוסמך להורות או להאריך את המניעה לתקופה של 30 יום לכל היותר, בנוסף ל-45 ימים עליהם יכול להורות ממונה. מטרת התיקון היא לאפשר לבית המשפט להורות על מניעת מפגש גם במועד מאוחר יותר – ולא דווקא בתוך 75 יום מיום הכליאה – אך עדיין בגבולות 30 הימים שקבועים היום, וזאת כאמור בשל צרכים מבצעיים שעלו מהשטח.

עוד מוצע כי ביום התחילה של תיקון זה, יראו כאילו הוארך תוקפה של ההכרזה לפי סעיף 10א לחוק, עד ליום ט' בחשוון התשפ"ו (31 באוקטובר 2025), ויראו את ההכרזה האמורה כאילו ניתנה לפי סעיף 10א לחוק.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרך פתרונם:

בכל הנוגע להארכת המועדים הנקובים בהוראת השעה וההוראות הנוגעות לסמכויות להוצאת צו זמני וצו קבוע – הרי שיישום תקופות אלו תלוי בקיום הכרזה לפי סעיף 10א לחוק.

בכל הנוגע להארכה חוזרת ונשנית של ההכרזה שלפי סעיף 10א לחוק – הארכת ההכרזה אינה דבר של מה בכך, בפרט בשים לב לכך שבתקופה האחרונה מספר הלב"חים החדשים שנעצרו נמוך יחסית. יחד עם זאת, בשים לב להמשך מצב הלחימה ולצרכים המבצעיים השונים, לעובדה שעצורים אלה מתווספים לכ-3,000 לב"חים שנעצרו מאז תחילת "חרבות ברזל" והמשאבים הנדרשים לשם הטיפול בביקורות השיפוטיות העיתיות הנדרשות עפ"י חוק, ולנוכח החקירות המורכבות שמבוצעות עם מעצרים ועד לקבלת החלטה בדבר הוצאת צו קבוע ובהמשך הבאתם

לביקורת שיפוטית ראשונה, והעובדה שביחס לחלק ניכר מהם הוחלט כי בשלב הראשון תימנע מהם האפשרות להיפגש עם עו"ד – אין מנוס אלא להאריך את ההכרזה פעם נוספת. זאת, הואיל והמשמעות של אי הארכת ההכרזה היא פקיעה מיידית של ההחלטות בדבר מניעת מפגש עם עו"ד, באופן שעלול לפגוע בחקירת הלב"חים והוצאה מיידית של צו כליאה קבוע לצד הבאתם לביקורת שיפוטית וזאת בטרם מוצתה חקירתם וגובשה התשתית העובדתית הנדרשת. לצד זאת, כפי שנמסר מהגורמים הרלוונטיים בצה"ל, נעשה כל מאמץ לצמצם את משכם של המועדים להוצאת צו כליאה קבוע ולהבאת הלב"ח לביקורת שיפוטית לתקופה קצרה מזו הקבועה בסעיף 10א לחוק והכל כמובן בשים לב לנסיבות המבצעות והמשאבים הקיימים.

אמנם, היקף העצורים המוחזקים מכוח הוראת כליאה זמנית לפי חוק הלב"חים, נכון להיום, הוא מצומצם באופן יחסי. ואולם, בהתאם לעמדת גורמי המקצוע, בשים לב לתמרון המתקיים ברצועת עזה במסגרת מבצע "מרכבות גדעון", קיימת סבירות גבוהה למעצר של מאות רבות של לב"חים; בנסיבות הקיימות, על רקע אופיין ומהותן של המשימות המוטלות על גופי החקירה המודיעינית והאפשרות למעצר של נוספים, לא ניתן לעמוד בהוראות החוק המיועדות ככלל לשעת שגרה.

עוד, ובעקבות צורך מבצעי שעלה מהשטח, מוצע לקבוע כי שופט בית המשפט המחוזי יהיה רשאי להורות שכלוא לא ייפגש עם עורך דין, או להאריך את התקופה שבה הוא היה מנוע מלהיפגש עם עורך דין בהחלטת ממונה, לתקופות של עד 30 ימים סך הכל. כיום ממונה רשאי להאריך את מניעת המפגש עד לתקופה של 45 ימים מיום הכליאה, כך שבפועל גם היום בית המשפט מוסמך להורות או להאריך את המניעה לתקופה של 30 יום לכל היותר, בנוסף ל-45 ימים עליהם יכול להורות ממונה, כך שאין מדובר בהארכת מועדים למניעת המפגש של הכלוא עם עורך דינו. לאור האמור, אין לעמדתנו מניעה משפטית.

נוכח העובדה שהוראת השעה הנוכחית צפויה לפקוע בסוף חודש יולי 2025, וכן בשל הסיום הצפוי של מושב הקיץ של הכנסת, קיימת דחיפות באישור טיוטת החוק, על מנת שיתאפשר קידומה המהיר בכנסת.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הגורמים הרלוונטיים במשרד המשפטים אישרו כי אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאשר את ההצעה.

ערן יוסף, עו"ד
סגן בכיר ליועצת המשפטית

מזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/2030 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 30.06.2025 .

חק/2030. טיוטת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה - חרבות ברזל) (תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025

מ ח ל י ט י ם, לאשר את טיוטת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה - חרבות ברזל) (תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025 המצורפת.

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 5),
התשפ"ה-2025

ב. מטרת החוק המוצע, והצורך בו

מטרת החוק הינה להאריך את הוראת השעה שבחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002 (להלן: "החוק") עד ליום 31 בדצמבר 2025, על רקע המשך והרחבת פעילות צה"ל ברצועת עזה, כמות הלוחמים הבלתי חוקיים (להלן: "לב"ח") הכלואים בישראל לפי החוק והצרכים המבצעיים השונים.

בהתאם, מוצע להאריך את ההסדרים הקבועים כיום בחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשפ"ד-2023, ללא ביצוע שינויים במועדים ובמדרג הסמכויות שנקבעו בסעיף 10א לחוק הנוגעים למשך הוראת הכליאה הזמנית, מועד הביקורת השיפוטית ותקופת מניעת המפגש עם עורך דין, למעט שינוי באופן מניין ימי מניעת המפגש שבסמכות בית המשפט לקבוע, כמפורט להלן. יובהר, כי ככל שיחול שינוי בנסיבות, תיעשה בחינה מחדש של המועדים האמורים בשים לב לנסיבות המבצעיות העדכניות ולנתונים העדכניים ביחס למספר הכלואים והצרכים המבצעיים.

כמו כן, בשל צרכים מבצעיים שעלו מהשטח בתקופת מלחמת "חרבות ברזל", מוצע לערוך שינוי מסוים באופן מניין ימי מניעת המפגש שבסמכות בית המשפט במסגרת השינויים שמוחלים מכוח סעיף 10א לחוק. מוצע לקבוע כי שופט בית המשפט המחוזי יהיה רשאי להורות שכלוא לא ייפגש עם עורך דין, או להאריך את התקופה שבה הוא היה מנוע מלהיפגש עם עורך דין בהחלטת ממונה, לתקופות של עד 30 ימים סך הכל. זאת, במקום ההסדר שקיים היום, שמסמך את בית המשפט להורות על מניעת המפגש או להאריכה, כך שסך כל תקופות הדחיה של פגישת כלוא עם עורך דין (לרבות תקופת מניעת מפגש עליה הורה ממונה, של עד 45 ימים מיום הכליאה) לא יעלו על 75 ימים **מיום הכליאה**, באופן מצטבר (בהתאם לנוסח הוראת השעה הנוכחית). היום ממונה רשאי להאריך את מניעת המפגש עד לתקופה של 45 ימים מיום הכליאה, כך שבפועל גם היום בית המשפט מוסמך להורות או להאריך את המניעה לתקופה של 30 יום לכל היותר, בנוסף ל-45 ימים עליהם יכול להורות ממונה. מטרת התיקון היא לאפשר לבית המשפט להורות על מניעת מפגש גם במועד מאוחר יותר – ולא דווקא בתוך 75 יום מיום הכליאה – אך עדיין בגבולות 30 הימים שקבועים היום, וזאת כאמור בשל צרכים מבצעיים שעלו מהשטח.

עוד מוצע כי ביום התחילה של תיקון זה, יראו כאילו הוארך תוקפה של ההכרזה לפי סעיף 10א לחוק,

עד ליום ט' בחשוון התשפ"ו (31 באוקטובר 2025), ויראו את ההכרזה האמורה כאילו ניתנה לפי סעיף 10א לחוק.

ג. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

מוצע להאריך את ההסדרים הקבועים כיום בחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשפ"ד-2023, ללא ביצוע שינויים במועדים ובמדרג הסמכויות שנקבעו בסעיף 10א לחוק, למעט שינוי מסוים באופן מניין ימי מניעת המפגש של כלוא עם עורך דין שבסמכות בית המשפט לקבוע, כך שלא יימנו בהכרח ביחס ליום הכליאה.

ד. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המנהלי

אין.

ה. הערות משרדי ממשלה וגורמים אחרים

הצעת החוק תואמה עם משרד המשפטים.
המשנה ליועצת המשפטית לממשלה ומנהל מערך החקיקה סמך ידו על הצעת החוק.

ו. להלן נוסח החוק המוצע:

הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל)(תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025

תיקון סעיף 2 .1 בחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 2 -

(1) בסעיף קטן (א) במקום "ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025)" יבוא "י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025)";

(2) בסעיף קטן (ב)(4), בפסקה (5) של סעיף 10א(א) לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים המובאת בה, במקום פסקת משנה (ג) יבוא:

(ג) בסעיף קטן (א2), במקום הסיפה החל במילים "ובלבד שסך כל תקופות" יקראו "ובלבד שסך כל התקופות שיורה כאמור לא יעלו על 30 ימים בסך הכל".

תחילה והוראת מעבר .2 (א) תחילתו של חוק זה ביום ז' באב התשפ"ה (1 באוגוסט 2025) (להלן – יום התחילה).

(ב) ביום התחילה יראו כאילו הוארך תוקפה של ההכרזה לפי סעיף 10א לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002², שעמדה בתוקף ערב יום התחילה³, עד יום ט' בחשוון התשפ"ו (31 באוקטובר 2025), ויראו את ההכרזה האמורה כאילו ניתנה לפי הסעיף האמור כנוסחו בחוק זה.

דברי הסבר

סעיף 1 חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002 (להלן – החוק), מסדיר, בין השאר, את הסמכויות החוקיות להחזקה במשמורת של לוחם בלתי חוקי (להלן – לב"ח) וקובע את בעלי התפקידים המוסמכים לכך ואת תקופות הכליאה המקסימליות טרם הבאת לב"ח לביקורת שיפוטית בבית משפט, וכן התקופות המקסימליות להחזקת לב"ח ללא צו קבוע ומניעת מפגש עם עורך דין. החוק כולל הוראות

¹ ס"ח התשפ"ד, עמ' 302.

² ס"ח התשס"ב, עמ' 192; התשפ"ה, עמ' 430.

³ י"פ 13544, התשפ"ה, עמ' 7562.

שונוות שחלות על כליאת לב"חים בעת שגרה, ולצד זאת הוראות מיוחדות שחלות במצבי לחימה. ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) פתחו ארגוני הטרור ברצועת עזה במתקפת פתע רצחנית כנגד אזרחיה של מדינת ישראל. נוכח מתקפה זו, ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (להלן – ועדת השרים) החליטה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות בשל המלחמה שנכפתה על מדינת ישראל. הודעה על החלטת ועדת השרים נמסרה לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת ביום כ"ג בתשרי התשפ"ד (8 באוקטובר 2023).

במהלך המלחמה שהחלה בעקבות מתקפת הפתע – מלחמת 'חרבות ברזל' עזרו כוחות הביטחון עצורים רבים שיש יסוד סביר להניח שעונים להגדרת לב"ח בחוק, שלקחו חלק בפעולות איבה כנגד מדינת ישראל או נמנו עם כוח שמבצע פעולות איבה כאמור.

לפי סעיף 10א(א) לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, נתונה לממשלה הסמכות להכריז כי המלחמה או הפעולה הצבאית מצריכה תחולה של הוראות הפסקאות הכלולות באותו סעיף. בהתאם לכך, ביום כ"ה בתשרי התשפ"ד (10 באוקטובר 2023), הכריזה הממשלה על שינויים בהוראות החוק מכוח סמכותה בסעיף 10א לחוק. ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה הכרזה זו ביום כ"ז בתשרי התשפ"ד (12 באוקטובר 2023). מאז, הוארך תוקפה של ההכרזה כאמור מספר פעמים, כך שההכרזה בתוקף מאז תחילת המלחמה ועד היום ברצף.

לנוכח המספר החרג של האנשים שנכלאו במסגרת המלחמה, הממשלה התקינה את תקנות שעת חירום (מועדים לטיפול בלוחמים בלתי חוקיים בעת מלחמה או פעולות צבאיות), התשפ"ד-2023 (להלן – התקנות), שכן הוראות החוק לא אפשרו לתת מענה הולם להיקף הלב"חים הכלואים. התקנות, שתוקנן שוב בהמשך, הותקנו לנוכח הצורך הדחוף והמיידי בהארכת המועדים הקבועים בחוק מעבר לאלו המנויים בו, הן לגבי המועדים הנוגעים להחלטות בעניין צווי הכליאה לפי החוק והן לגבי סמכות למנוע פגישת כלוא עם עורך דין.

בהמשך, לקראת פקיעתן של תקנות שעת החירום בחלוף שלושה חודשים מהתקנתן ומספר העצורים הרב שנתפסו במהלך התמרון הקרקעי של כוחות צה"ל ברצועת עזה, ביום ו' בטבת התשפ"ד (18 בדצמבר 2023), תוקן חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002 – חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן – תיקון החוק). כחלק מתיקון החוק נקבעה הוראת שעה החלה לתקופה של ארבעה חודשים מיום תחילתה, שקבעה שינויים זמניים בסעיף 10א(א) לחוק, שיחולו בעקבות ולאחר ההכרזה על שינויים בתחולת החוק לפי סעיף 10א האמור (להלן – הוראת השעה). שינויים אלה כוללים שינויים שנקבעו בתקנות, וכן הארכה של חלק מהמועדים לפי הנסיבות הנכונות לזמנו.

ביום כ"ח באדר ב' התשפ"ד (7 באפריל 2024) פורסם חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון), התשפ"ד-2024, שהאריך את תוקף הוראת השעה עד יום כ"ה בתמוז התשפ"ד (31 ביולי 2024) וקיצר את משך הזמן המרבי שבמהלכו ניתן למנוע מפגש של כלוא עם עורך דין שנקבע קודם בתקנות שעת החירום והוראת השעה.

עקב המשך הלחימה והתמרון הקרקעי של כוחות צה"ל ברצועת עזה והעלייה הנוספת במספר העצורים מכוח החוק, ביום כ"ד בתמוז התשפ"ד (30 ביולי 2024) פורסם חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 2), התשפ"ד-2024, שהאריך את תוקף הוראת

השעה עד יום כ"ט בחשוון התשפ"ה (30 בנובמבר 2024) וקיצר את משך הוראת הכליאה הזמנית, את מועד הביקורת השיפוטית ואת תקופת מניעת המפגש עם עורך דין. כמו כן, תיקון זה כלל הוספת הסדר ייעודי בנוגע לקטינים המוחזקים מכוח הוראות החוק והסדרת מוסד "מבקר רשמי" במיתקני הכליאה הצבאיים שבהם מוחזקים לב"חים, בדומה להסדר הקיים בפקודת בתי הסוהר, בשינויים ובהתאמות המחויבים. בהמשך, הוחלט על הארכה נוספת של הוראת השעה ב-4 חודשים ובהתאם ביום כ"ז בחשוון התשפ"ה (28 בנובמבר 2024) פורסם חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 3), התשפ"ה-2024 שהאריך את תוקף הוראת השעה עד יום ב' בניסן התשפ"ה (31 במרץ 2025). בתיקון זה לא נעשה שינוי במועדים הקבועים בסעיף 10א לחוק לעניין משך הוראת הכליאה הזמנית, מועד הביקורת השיפוטית ותקופת מניעת המפגש עם עורך דין. בנוסף, במסגרת תיקון זה נקבע כי ההסדרים הנוגעים לקיום הדיונים בעניינם של הלב"חים בדרך של היוועדות חזותית ובנוגע למוסד "המבקר הרשמי" לא יהיו עוד חלק מסעיף 10א לחוק. דהיינו, תוקפם לא יהיה מותנה בקיומה של הכרזת ממשלה, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שהמלחמה או הפעולות הצבאיות המשמעותיות עליהן הוחלט לפי סעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה מצריכות תחולה של ההוראות המיוחדות הקבועות בסעיף 10א לחוק. כך נמצא כי נכון שהסדרים אלו יעמדו ברשות עצמם, כחלק מהוראת השעה, ובלא קשר לקיומה של ההכרזה. בהתאם, במסגרת תיקון זה נקבעו הסדרים אלה כהסדרים עצמאיים שיחולו בתקופת תוקפה של הוראת השעה.

נוכח המשך הלחימה, ביום ב' בניסן התשפ"ה (31 במרץ 2025) פורסם חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 4), התשפ"ה-2024 שהאריך את הוראת השעה ב-4 חודשים נוספים, עד ליום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025). גם בתיקון זה לא נעשה שינוי במועדים הקבועים בסעיף 10א לחוק, ובהתאם, לפי הנוסח העדכני של הוראת השעה, משך הוראת הכליאה הזמנית עד להוצאת צו כליאה קבוע עומד כיום על 30 ימים לכל היותר; יש לקיים ביקורת שיפוטית על צו כליאה קבוע תוך 45 ימים מיום הכליאה; תקופת מניעת המפגש עם עורך דין עומדת על 21 ימים מיום הכליאה. בסמכות הממונה מכוח החוק להאריך תקופה זו עד 45 ימים מיום הכליאה, ובסמכות שופט בית המשפט המחוזי להאריך תקופה זו עד 75 ימים מיום הכליאה. לשלמות התמונה, יוער, כי במסגרת תיקון זה בוצע גם תיקון טכני הנוגע למיקומם בחוק של הסעיפים בהוראת השעה הנוגעים למוסד "המבקר הרשמי" ולעניין קיום הדיונים בדרך של היוועדות חזותית, ללא שינוי של ההסדרים לגופם.

לנוכח המצב הביטחוני העדכני, כמות הלב"חים הכלואים בישראל לפי החוק ולאור הצרכים המבצעיים, לא ניתן גם היום לעמוד בפרקי הזמן הקבועים בסעיף 10א לחוק בנוסחו המקורי, ועל כן נדרש להאריך את תוקפה של הוראת השעה לעניין סעיף 10א לחוק, וכן נדרש להאריך את תוקפה לעניין ההסדרים הנוגעים לביקורים רשמיים ולקיום דיונים בהיוועדות חזותית. מוצע כי הוראת השעה שבחוק תוארך לתקופה נוספת של חמישה חודשים, עד ליום י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025) וזאת גם הפעם ללא שינוי של המועדים המרביים הקבועים בחוק לעניין הוצאת צו הכליאה הקבוע, קיום ביקורת שיפוטית ותקופת מניעת המפגש עם עורך דין, למעט שינוי מסוים באופן מניין תקופת מניעת המפגש, כמפורט להלן, וללא שינוי בהסדרים הנוגעים למוסד "המבקר הרשמי" ולעניין קיום הדיונים בדרך של היוועדות חזותית. כמו כן, בשל צרכים מבצעיים שעלו מהשטח בתקופת מלחמת "חרבות ברזל", מוצע לערוך שינוי מסוים באופן מניין ימי מניעת המפגש שבסמכות בית המשפט להטיל במסגרת השינויים שמוחלים מכוח סעיף

10א לחוק. מוצע לקבוע כי שופט בית המשפט המחוזי יהיה רשאי להורות שכלוא לא ייפגש עם עורך דין, או להאריך את התקופה שבה הוא היה מנוע מלהיפגש עם עורך דין בהחלטת ממונה, לתקופות של עד 30 ימים סך הכל. זאת, במקום ההסדר שקיים היום, שמסמך את בית המשפט להורות על מניעת המפגש או להאריכה, כך שסך כל תקופות הדחיה של פגישת כלוא עם עורך דין לא יעלו על 75 ימים מיום הכליאה (בהתאם לנוסח הוראת השעה הנוכחית). היום ממונה רשאי להאריך את מניעת המפגש עד לתקופה של 45 ימים מיום הכליאה, ובית המשפט מוסמך להורות או להאריך את המניעה לתקופה של עד 75 יום מיום הכליאה כך שבפועל גם היום בית המשפט מורה או מאריך את המניעה לתקופה של עד 30 ימים. מטרת התיקון היא לאפשר לבית המשפט להורות על מניעת מפגש גם במועד מאוחר יותר – ולא דווקא בתוך 75 יום מיום הכליאה – אך עדיין להגביל את בית המשפט כך שסך כל תקופות ההארכה שיינתנו על ידו יהיה בגבולות 30 הימים שקבועים היום, וזאת בשל צרכים מבצעיים שעלו מהשטח.

סעיף 2 התוקף של הוראת השעה הנוכחית עתיד להסתיים ביום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025).

לפיכך, מוצע לקבוע כי התיקון המוצע ייכנס לתוקפו ביום ז' באב התשפ"ה (1 באוגוסט 2025).

לצד זאת, ביום י"ט בסיוון התשפ"ה (15 ביוני 2025) האריכה הממשלה את תוקף ההכרזה שלפי סעיף 10א לחוק תוקפה הוא עד ליום פקיעתה של הוראת השעה הנוכחית, קרי עד ליום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025). ההכרזה אושרה כנדרש על ידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת. כעת, לצד הארכת הוראת השעה, מוצע כי תוקפה של ההכרזה יוארך במסגרת תיקון זה למשך שלושה חודשים נוספים (לפי משך הזמן המרבי האפשרי בחוק), בשל הצרכים הביטחוניים הקיימים ובשים לב להערכות גורמי הביטחון. יובהר, כי קביעת הארכת ההכרזה בתיקון זה באה במקום ההליך המעוגן בחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים למתן ההכרזה שלפי סעיף 10א לחוק, הכולל הכרזה של הממשלה ואישור של ההכרזה על ידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת. הארכת ההכרזה במסגרת הליך החקיקה דנן מקיימת את התנאים המהותיים הנדרשים בהכרזה, שכן טיוטת החוק תובא לאישור הממשלה וכן וועדת החוץ והביטחון היא הוועדה האמונה על הדיונים בהצעת החוק.